

מסלול החודש

אחו נוב- שמורת אירוס הביצות

הדסה נקש, שרות לאומי בית ספר שדה גולן

מי שהקשיב לעצתנו בעבר יודע ששווה מאד לעזוב את הפוך והמזגן ולצאת לטייל בחורף הגולני הקסום, אבל גם מי שלא ניסה, עכשיו זה בדיוק הזמן! והפעם נשלח אתכם לטיול פריחה חורפי שאסור לפספס- אחו נוב שמורת אירוס הביצות.

דרכי הגעה

מכיוון דרום: ניסע מצומת כורסי (על כביש 92) מזרחה, ונתחיל בעליה אל רמת הגולן. ניסע כ-14 ק"מ עד שנגיע לצומת אפיק, שם נפנה שמאלה (צפון-מזרחה) ונתחבר לכביש 98. נמשיך בנסיעה כ-9 ק"מ עד שנגיע לצומת הפניה לכיוון הישוב חספין, שם נפנה שמאלה לכיוון הישוב, ולאחר כ-200 מ' נראה משמאלנו מגרש חניה המסומן בשלטים של רשות הטבע והגנים "שמורת אירוס הביצות", שם נשאיר את הרכב ונתחיל בהליכה בשביל המסומן.

מכיוון צפון: ניסע מצומת המפלים (על כביש 87) דרומה ונתחבר אל כביש מספר 808, המכונה ציר המפלים, בשל מפלי הנחלים הרבים המצויים לאורכו. ניסע על הכביש כ-20 ק"מ, עד שנגיע לצומת הפניה לכיוון הישוב חספין, שם נפנה ימינה לכיוון הישוב ולאחר כ-200 מטר נגיע למגרש החניה המסומן בכניסה לשמורה.

על מנת למנוע נזקים בשמורה בייחוד לפריחה המרהיבה, ויחד עם זאת לגרום למטיילים לבוא לשמורה וליהנות ממנה, נסלל שביל טיול טבעתי באורך של 1 ק"מ. חלק מהשביל מונגש עבור נכים. השביל עובר בשמורה לאורכה בריכוזי הפריחה העיקריים, וחוזר בצורה טבעתית לכניסה לשמורה.

היווצרות האחו

רמת-הגולן הינה רמה בזלתית, המשתפלת מרום של 1,100 מטר מעל פני הים בצפון, ועד לרום של 330 מטר מעל פני הים בדרום. מערכת ניקוז המים של הגולן מזרימה את רוב מי הגשמים והמעיינות מערבה אל בקעת הירדן, ורק חלק קטן מהמים זורם מזרחה אל נהר הרקד, אחד מיובלי הירמוך. דרום רמת-הגולן, האזור שבו נמצאת השמורה, הינו אזור מצוין לחקלאות וצמחייה, עם כמות משקעים של 550 מ"מ לשנה בממוצע, מיעוט נחלים עמוקים ומישוריות הקרקע. השמורה עצמה הינה אחו ביצתי עם שתי שלוליות חורף, והיא מהווה את אחד השרידים הבודדים של צומח ביצות בשטחי הקרקעות של דרום רמת הגולן. היווצרות הביצה באזור זה נובעת מכמה גורמים, בהם ריבוי המשקעים, השיפוע המתון של השטח והקרקע החרסיתית באזור, שאינה מאפשרת חלחול של מי נגר עילי. לכך תורמת הזרימה החזקה הנוצרת בעת גשמים בעקבות מפגש ערוצי הנחל באזור.

הצומח באחו

הצומח בשמורה הינו מגוון, בשמורה קיימים כ-400 מיני פרחים וצמחים שונים והם מתחלקים לכ-3 בתי גידול עיקריים: 1. בתי גידול לחים- בהם הצמחים ברוניקת המים, עדשת מים גיבנת - הגדלים עד סוף הקיץ. 2. בתי גידול לחים עונתיים- צורה שבה אחו מוצף לפרקים. הצמחים אירוס הביצות, נרקיס מצוי ובן-אפר מצו פורחים בו. 3. בתי גידול באדמה לא מוצפת- בו שולטת חברת הצומח העשבוני שאופיינית לדרום רמת הגולן: דודא רפואי,

עירית גדולה ומינים נדירים כמו: רומולאה סגלולית, דמסון כוכבי, נרית קושטא, צללית הדורה וכן אבי הארטישוק התרבותי - הקנרס הסורי.

עיקר משיכתו של המקום הוא בפריחתם המשגעת של הנרקיס המצוי (ראו כתבה) ואירוס הביצות. זהו צמח נדיר, שתפוצתו העולמית מצומצמת ללוונט (הרצועה הצרה המשתרעת מהפינה הצפון-מזרחית של הים-התיכון ועד ישראל). האחו הוא המקום היחיד בעולם בו אירוס הביצות מוגן. פריחתו העיקרית היא בחודשים פברואר-מרץ ושווה ללכת לראות.

תהנוווו ואל תשכחו לא יורדים מהשביל אפילו בשביל תמונה...